

Indtægten vil indløbe, som det er forventet — og det tyder de næsten to Måned, der er gaaet af dette Finansaar, paa vel kan blive Tilfældet —, er Udgiften dog saa betydelig, at Indtægten ikke kan naa op derimod. Jeg har tidligere ansat Udgiften for indeværende Aar til 1 Mill. Kr. om Dagen, og denne Ansættelse har vundet Anklang rundt omkring, idet man overalt er gaaet ud fra, at det er Statens Udgift. Jeg kan naturligvis ikke indestaa for, at dette vil stemme med den endelige Opgørelse. At det ikke vil blive mindre, tror jeg at kunne sige med Sikkerhed; om det vil blive mere, vil i høj Grad afhænge af, hvilken Stilling den høje Rigsdag tager til de forskellige mulige Udgifter, om der fra Rigsdagens Side vil blive gjort Henvendelser og rettet Opfordringer til Regeringen om at afholde Udgifter, som man fra Rigsdagens Side finder fornødne. Hvis dette bliver Tilfældet, vil der naturligvis være Mulighed for, at Udgiften stiger højere, end man i Øjeblikket kan anslaa den til. Vi saa ved forrige Rigsdagssamling, at der pludselig opkom et Forslag, der vandt Tilslutning fra alle Sider — et Forslag, som jeg ingenlunde skal kritisere —, om, at der skulde stilles til Raadighed til Laan til Husmænd og mindre haandværksdrivende o. s. v. et Beløb paa 10 Mill. Kr. i alt, som skulde udredes af Statskassen. Nu er det saaledes, at der bestandig kræves likvide Midler til Raadighed, men paa den anden Side er det netop det, det skorter paa, thi Kassebeholdningen — jeg skal straks komme tilbage til den — er saa fast anbragt, at det er vanskeligt at faa de likvide Midler derfra. De store Beløb, som gaar ind i Statskassen i indeværende Aar, Beløb som den overordentlige Indkomstskat og Tillægs-skatten, falder jo først i Slutningen af Aaret fra Oktober af, og Indbetalingen sker egentlig helt ind i næste Kalenderaar, skønt Skatten forfalder den 1. Oktober og den 1. December, saaledes at de Beløb, der saaledes kan ventes, i alt Fald ikke i Øjeblikket kan gøre, at Statskassen raader over tilstrækkelige flydende Beløb. Jeg maa mene det fornødent, at Statskassen altid er velstillet. Ingen kan vide, hvilke Eventualiteter der kan opstaa, og hvor meget det kan blive nødvendigt, at Statskassen i Øjeblikket skal raade over.

Jeg forstaar imidlertid godt, at der kan være Betænkeligheder ved atter at forøge Statsgælden, og at man nærer alvorlige Tanker overfor en saadan stadig

Forøgelse. Statsgælden var ved Verdenskrigens Begyndelse 358 Mill. Kr., og hvis dette Forslag vedtages, vil den den 31. Marts 1919 være omtrent 652 Mill. Kr. Der vil altsaa være en Forøgelse af henimod 300 Mill. Kr. Det vil atter skabe en Renteudbetaling for Statskassen paa omtrent 27 Mill. Kr. aarlig, altsaa et meget stort Beløb. Men jeg kan paa den anden Side ikke tro, at nogen vilde have ventet, at vi, hvis Verdenskrigen varede saa længe, som den nu har varet, ved Slutningen af indeværende Finansaar ikke skulde have maattet bøde saa haardt for den Ulykkestid, i hvilken vi lever, og at det ikke skulde have sat sit Mærke i Statsgældens Forøgelse. Hvis man for 4 Aar siden havde spaaet, at man ikke vilde komme til større Skade for Danmark end dette, at vi maa arbejde med en forøget Statsgæld, vilde neppe nogen deri have set en uoverkommelig Ulykke for vort Land. Desforuden er der Betragtninger, som gør, at dette Punkt, Statsgældens Forøgelse, ikke bliver saa tyngende for Rigsdagen og Finansministeriet. Sagen er den, at samtidig med, at Gælden er forøget, er Kassebeholdningen forøget i allerhøjeste Grad. Ved Verdenskrigens Begyndelse, eller i alt Fald ved Begyndelsen af det daværende Finansaar 1914—15, var Kassebeholdningen i alt ca. 33 Mill. Kr., medens Kassebeholdningen den 1. Maj 1918 — jeg kan ikke nævne det nøjagtige Tal, men Tallet vil være omtrent det rigtige — var omtrent 255 Mill. Kr. Deraf skyldes ganske vist de 87 Mill. Kr. de 25 Mill. Dollars, som for Overdragelsen af de vestindiske Øer til De forenede Fristater indbetaltes til den danske Stat. Men naar jeg regner disse fra som overordentlig Tilgang til Statskassen, bliver der dog tilbage 168 Mill. Kr., og man vilde da maaske antage, at man med en saadan Kassebeholdning vilde kunne klare sig. Men Midlerne er saaledes anbragte, at der ingen Mulighed er for at imødekomme de saa at sige daglige paa-gaaende Udgifter ved Hjælp af denne Beholdning, hvis disse Beløb skal udbetales. Der var den 1. Maj anbragt i Varer af forskellig Art ogsaa paa den Maade, at Banker havde udredet Pengene for Indkøb af Varerne, ikke mindre end 93 Mill. Kr., og dette Beløb er ganske sikkert steget siden. Jeg antager, at man i Øjeblikket maa regne med, at der ligger i Varebeholdninger for Statskassen omtrent 100 Mill. Kr. Hvornaar disse Penge indgaar, er for det første usikkert, og dernæst er det ret sikkert, at hvis disse Millioner ind-